

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE NA RADIU OGNJIŠČE

(Ljubljana, 26.7. ob 17h)

NOVINARKA: Gospod predsednik, čas je, da zdajle malce pustiva notranje politično to strogo koalicijsko dogajanje in odnose s predsednikom države in se preseliva k naslednji temi, k reformam. Kako drugačna bo Slovenija prihodnje leto in še leto po tem, ko se bo začela uveljavljati reformna zakonodaja? Ves čas se je ponavljalo, da so reforme nujne in da sicer država ne bo napredovala pa vendar me na dejstvo, da je večina zakonodaje že pripravljena, da so neke smernice določene, zanima, kje bodo konkretno vidni rezultati? Bodo, po vašem mnenju, delavci zaslužili več ali samo delali več, bodo stanovanj cenejša, dostopnejša, bo država bolj urejena, ali si bo lahko tudi vsak državljan lahko privoščil boljšo urejenost, če se malce poigram z besedami? Konkretno.

PREMIER JANEZ JANŠA: Najprej, reforme niso nekaj kar se bo šele zgodilo. Reforme oz. modernizacija, gospodarstvo, upravljanje z državo sociale se že dogajajo. Najmanj deset pomembnih zakonov je bilo sprejetih, ki že dajejo rezultate. Do velikih premikov je šlo pri debirokratizaciji, pri poenostavitvi postopkov, pri odpravi različnih birokratskih ovir za podjetja in državljane, to ljudje lahko že čutijo v svojih žepih, ko jim ni treba plačevati nekatere povsem nepotrebne izdatke, ker so bile te nepotrebne že odpravljene. Številni postopki so poenostavljeni. Vse tisto, kar je možno narediti na enem mestu, zdaj država nudi na enem mestu. Bo pa seveda tudi na tem področju prišlo do nadaljnjih velikih poenostavitev s spremembo Zakona o davčnem postopku, Zakona o dohodnini, in še nekaterih drugih davčnih zakonov, tako za podjetja, kot za posameznike oz. tako za upravne kot za fizične osebe. In prišlo bo še v letošnjem letu tudi do sprejetja ključne zakonodaje, ki bo reformirala davčni sistem. Tukaj bo v prvi fazi največ pozitivnih posledic za gospodarstvo, posledično pa seveda tudi za vsakega posameznika. Se pravi, vse te dobrine, ki ste jih naštevati, bodo bolj dostopne, če bomo več ustvarili in bodo plače večje. Inflacija bo enaka kot je, oz. manjša, ker bo realna vrednost našega dela zrasla. To, da je naš cilj imeti za, če je možno, 3 odstotke večjo gospodarsko rast kot je povprečje EU, enostavno pomeni, da lahko v Sloveniji ustvarimo bistveno več blaginje kot pa, če je ta gospodarska rast manjša. Ker blaginja oz. boljše življenje, boljše pogoje se ne da ustvariti s tem, da prerazporejaš tisto, kar je vedno enako, ampak s tem, da povečuješ ustvarjeno, in to Slovenci zmoremo. Dokazali smo to tudi v bolj zaostrenih situacijah, zdaj ko je to znanje, okolje, za nas ugodno, ni nobenih razlogov, da tega ne bi zmogli, se je pa treba organizirati nekoliko drugače in treba je bolj nagrajevati, ne samo boljše delo, ampak tudi bolj inovativno delo. In tudi z davčno politiko je potrebno stimulirati tiste, ki so pripravljene, ne samo več delati, ampak tudi bolje gospodariti in več prispevati in več ustvariti zase in za skupnost. In te premike pač zdaj delamo in samo preko teh premikov lahko dosežemo bistveno boljše rezultate. Tudi zdaj Slovenija napreduje. Zmanjšali smo zaostanek za EU, smo nekje na 81 odstotkih evropskega povprečja. In tudi če bi se enako hitro razvijali kot se zdaj razvijamo, bi v naslednjih 25 letih morda ujeli povprečje EU. Naš cilj pa je, da to

dosežemo bistveno hitreje in najkasneje v prihodnjih desetih letih. In to zagotovo zmoremo, imamo vse potenciale za to in noben pesimizem enostavno ni na mestu, samo te premike je potrebno narediti in tudi v glavi zasukati razmišljanje, češ, samo da ne bi bilo slabše razmišljanje, da zmoremo bistveno boljše.

NOVINARKA: Kot je dejal minister za finance Andrej Bajuk na ponedeljkovi novinarski konferenci, je odločitev o davčnih stopnjah še v zraku, še vedno ni nemogoče, da ne bi imeli ene same. Sindikati in delodajalci pa svarijo, da to ne bi bilo pametno. V kakšno smer se nagibate pri zadnjih odločitvah in kakšni so argumenti o posameznih možnih odločitvah.

PREMIER JANEZ JANŠA: No, Ministrstvo za finance je, tako kot je pač obljubljal, dobilo izračune oz. študije o različnih učinkih, različnih davčnih. Te študije imamo. Tudi podatke, ki kažejo kakšni so pozitivni, tudi stranki učinki. Vendar pa bi bilo zelo iluzorno pričakovati, da bomo takoj potem, ko dobimo študije, že predstavili tudi konkretne predloge, ker bi bilo to nefer, tako do koalicijskih partnerjev, s katerimi je pač potrebno uskladiti eno od rešitev, ki jo bomo predlagali, in seveda do Partnerskega sveta oz. do strank, ki so v Partnerstvu za razvoj, ker imamo dogovor, da zadevo uskladimo preden jo pač predlagamo in res ne razumem te histerije, ki je zavladala, ali pa razočaranje in krokodiljih solz, ki so se pretakale, češ da ministrstvo ni predstavilo odločitve. Bilo bi nefer, če bi jo predstavilo, ker smo dolžni, na podlagi obvez, ki smo jih skupaj sprejel, te stvari prej uskladiti. In se bo to pač zgodilo septembra in popolnoma nič ni zamujeno, ker zakoni se pripravljajo, kakšne stopnje pa bomo vanj vpisali, preden bomo poslali v DZ, pa ni samo odločitev ministra za finance ali pa stroke, ki je pripravljala študije, je tudi odločitev koalicije in Partnerskega sveta.

NOVINARKA: Ampak, glede na dejstvo, da naj bi 14. septembra vlada na mizi že imela predlog zakonodaje, se pravi usklajevanje, če prav razumem, bi že moralo potekati do tedaj. Ni več veliko časa na voljo.

PREMIER JANEZ JANŠA: Tudi ne gre za nekaj, kar zahteva zelo veliko časa. Gre enostavno za odločitve, ki jih bo potrebno sprejeti glede različnih stopenj. Mnoge druge rešitve so že usklajene. Ko gre za poenostavitev davčnih postopkov ni nikakršnega nasprotovanja, vsi to pozdravljajo. Zdaj, ali se bomo odločili za eno, dve ali tri davčne stopnje in za koliko pri različnih davkih, pa je seveda tudi politična odločitev. Nesmiselno bi se bilo odločiti za neko rešitev, ki jo potem v parlamentu ni možno izglasovati, tako da tisti, ki govorijo na pamet kaj vse bi morala vlada narediti in kako hitro, ne vedo, da je pač možno uveljaviti samo tisto, kar se da izglasovati.

NOVINARKA: Opozicija ves čas očita, in tudi drugod se pojavljajo pomisleki, sami ste jih že omenili, da se reforma pojavlja v ozadju, da bo po počitnicah kar naenkrat kup zakonov na mizi, časa, da bi jih natančno preučili tudi drugi, denimo sindikati, pa da bo do 1. januarja premalo. Zakaj pravzaprav takšna skrivnostnost, o kateri imamo vsekakor vtis, ali pa gre zgolj za dejstvo, da se vendarle zamuja pri nekaterih pripravah, da javnost še ni povsem seznanjena z nekaterimi platmi reform.

PREMIER JANEZ JANŠA: Ni namen, da se dileme, ki jih je treba najprej razrešiti v strokovnih krogih, pa tudi v politiki, zdaj še posebej, ko imamo partnerstvo, razrešujejo prej, preden so stvari sploh izkristalizirane, ali pa prej, preden lahko

postrežemo z, kolikor je možno, ker vsega seveda se naprej ne da izračunati z natančnimi podatki vplivov določenih rešitev, ki jih bomo predlagali. Tako da, ne vem, zanima me kje je bila ta nestrpnost dvanajst let, ko se ni nič dogajalo na teh področjih.

NOVINARKA: Ali drži ugibanje, da ne bo šlo pravzaprav za neke korenite posege, kot se je sprva mislilo?

PREMIER JANEZ JANŠA: Ne vem kaj se je mislilo, ampak vlada je predstavila vse ukrepe v okviru gospodarskih in socialnih reform, in te ukrepe zdaj pač izvajamo. Tudi Resolucijo o razvoju in strateških razvojnih projektih, ki so nekateri označili za presenečenje, je predvidena v ukrepu št. 18 iz tega okvira gospodarskih in socialnih reform. Tisti, ki so bili presenečeni, enostavno niso prebrali tega okvira in so kritizirali kar na pamet. Vedeli so samo za enega, to je za enotno davčno stopnjo. Kar se tiče pa tega konkretnega vprašanja, ki je bilo najbolj vroče ali pa žgoče v dosedanji razpravi, pa smo mi vseskozi govorili, da je naš cilj znižati obremenitev dela in poenostaviti davčni sistem. Enotna davčna stopnja je preizkušena metoda, da poenostaviš davčni sistem in da tudi znižaš davke. V državah, kjer so jo uvedli, imajo takšne izkušnje in to ni kakšna velika skrivnost. Ker pa je pri nas zaradi te propagande, ki se je razvijala, to politično sporen ukrep, ker je večina v slovenski javnosti prepričana, da naj bi v primeru enotne davčne stopnje bogati plačevali manj, revni pa več, kar je nesmisel sam po sebi, ampak pač proti nekemu predsodku se je zelo težko boriti, če je globoko vsajen, zato smo rekli, da če bomo enake ali pa podobne učinke lahko dosegli tudi z drugimi rešitvami, ki niso samo enotna davčna stopnja, potem bomo uporabili te, ker nima smisla iti po težjo poti, če lahko prideš do istega cilja po lažji, ali pa do vsaj približno istega cilja po lažji. In še enkrat ponavljam, tudi tukaj vlada nima prostih rok. Nesmiselno je predlagati zakon, pa če smo še tako prepričani, da bi bil zelo dober, če vemo, da ga v parlamentu ne bo podprla večina poslancev.

NOVINARKA: Pripravljen naj bi bil tudi nov zakon o DDV. Minister Bajuk je bil že na omenjeni novinarski konferenci nekoliko skop, lahko vi poveste kaj več, ali prav tako gre za še nedorečeno poglavje. Ocena enega izmed sindikatov je, da bi dvig DDV-ja za pol oz. eno odstotno točno že pomenil dvig cen za pol odstotka, kar bi se najšibkejšemu sloju precej poznalo. Kakšni so načrti?

PREMIER JANEZ JANŠA: No, tisti, ki trdi, da bi se podražitev za pol odstotka bistveno poznalo nekemu, pač ne ve kaj govori. Pol odstotna, ali pa enoodstotna, ali pa dvooodstotna podražitev ni nekaj, kar bi v realnem življenju opazili, če se to zgodi samo enkrat. Če je to vsak teden za dva odstotka, kot je bilo včasih, ali pa vsak dan, kot smo tudi doživljali v času, ko je bil recimo g. Semolič na krmilu zelo pomembnih institucij v bivši Jugoslaviji, potem bi bil to velik problem. Če pa gre samo za prerazporeditev nekih stroškov ali prijemov, pa to zagotovo ne bi nič poslabšalo življenjskega položaja, še posebej, ker bi na drugi strani, če bi prišlo, ali pa če bo prišlo do majhnega dviga, ali pa do nekoliko večje obremenitve potrošnje, kar DDV je, potem bo na drugi strani razbremenjeno delo. Se pravi, bodo ravno tisti, ki bi jih morali sindikati zastopati, na boljšem. Ker če so manjše dajatve na delo, je delo bolj konkurenčno in delavec več zasluži. Tudi lažje dobi delo, ker se ustvarja več novih delovnih mest. Mislim, da imamo v Sloveniji enkraten položaj, ko sindikati, ki bi morali najbolj navijati za to, da se razbremeni delo, v bistvu navijajo proti obremenitvi

potrošnje. Popolnoma nenormalno. Normalni bi bilo, da bi recimo trgovci nasprotovali nekoliko večji obremenitvi potrošnje, ker to se pač, če gre za minimalni dvig, DDV-ja minimalno, ampak se to predvsem njim pozna. Sindikati pa bi morali zagovarjati primaren interes delojemalcev, to pa je, da je njihovo delo, tisto kar ponujajo na trgu, čimbolj konkurenčno. In nižja je obdavčitev dela, bolj je to konkurenčno. Mi imamo dejansko enkratno položaj, ko nekateri sindikati nastopajo v nasprotju z interesi tistih, ki jih zastopajo.

NOVINARKA: Politične stranke so na mizo že dobile resolucijo o nacionalnih razvojnih projektov. Omenili ste jo že, pri njej gre za daljnosežnejše načrte. Kaj več kot to, da je med nekaj več kot tridesetimi projekti, vključeno tudi energetska in železniško področje, se za zdaj še ni govorilo v javnosti. Bi lahko našteali še kakšen konkreten projekt, ki ga vlada načrtuje na dolgi rok. Vemo, da sicer dokument še ni zaključen, da se ga bo še oblikovalo, tudi s pomočjo javnosti in drugih, pa vendar.

PREMIER JANEZ JANŠA: Ta dokument se pripravlja od novega leta. Veliko dela je bilo vložnega v pripravo. Gre za prvi tak pristop v zgodovini Slovenije. Nekatere države, ki so se v zadnjem obdobju zelo hitro razvije, so tak pristop uporabile. Mi imamo še en dodaten razlog zanj, to je bolj učinkovita uporaba evropskih sredstev v naslednji evropski finančni perspektivi 2007 - 2013. Skoraj enaka administracija bo namreč potrebna za to, da iz evropskih skladov počrpaš 15 ali pa 50 milijonov evrov, kot če počrpaš pol milijona evrov, kar pomeni večji so projekti, manj je tukaj izgube in mrtvega teka. Manj denarja, ki ga dobiš, porabiš za administracijo, za to, da pač denar pridobiš. No, tukaj še pač dodaten motiv, ko gre za uporabo evropskih sredstev, to pa je pomoč z državnega nivoja lokalnim projektom. Običajno, še posebej v majhnih občinah, niso sposobni sploh konkurirati za kakšne resne projekte. In s tem, da to uvrstimo v ta nacionalni okvir pomeni, da bo za to administracijo seveda poskrbljeno na vrhu in ne bo bremenilo tistega okolja oz. bo stvar narejena v koordinaciji, v usklajevanju. No, predvsem pa gre za nek instrument, s katerim se zagotovi bolj smotrna uporaba domačih lastnih sredstev. Lahko dam en zelo konkreten primer, ki to ponazori, to je modernizacija Slovenskih železnic. Gre za velikanski zalogaj, največji v slovenski prihodnosti. Večji od izgradnje avtocestnega križa, če želimo posodobiti vsaj oba evropska koridorja, ki gresta čez naše ozemlje. In tega enostavno ni možno narediti tako, da danes popravimo pol tira na nekem odseku, naslednjič postavimo dve zapornici, tretjič postavimo zapornice v Depali vasi, kjer so ravno ljudje protestirali. Potrebno je imeti nek načrt in začeti tam, kjer to potem najprej daje komercialne učinke. Izgraditi recimo samo drugi tir Koper – Divača, enostavno pomeni, da na tem odseku zagotoviš večjo hitrost, večjo pretočnost, potem pa pride do neke točke, kjer vse stoji. In nisi nič naredil v globalu. Zato je pač potrebno načrtovanje in razporeditev tega bremena na neko obdobje, v katerem Slovenci to zmoremo sfinancirati, s pomočjo evropskih sredstev, kreditov, kakor koli. To je pač treba izračunati in to smo zdaj naredili, prvič. Po drugi strani pa je nek tak okvir, kjer so te globalne številke, ki pa niso natančne, do milijona, so pa natančne v okvirih, kjer jih je možno izračunati. Ta okvir je pripomoček potem tudi pripravljavcem proračuna, poslancem, ki so soočeni z realno sliko, ki vedo koliko se bo v prihodnjih letih približno ustvarilo in koliko se lahko porabi, da ne bodo prinašali milijardne amandmaje, ki nimajo nobenih realnih osnov potem pri vsakem proračunu. In gre seveda za neko zavestno odločitev kam bomo vlagali. In ti projekti so takšni, da, prvič, uravnotežijo določene investicije po znanju in po infrastrukturi, ker je vedno velika dilema, ali vlagati najprej v ceste ali v fakultete. Slovenija rabi oboje in tukaj je

najdeno neko ravnotežje. In druga dilema je, kam vlagati. Ali tam, kjer bo kratkoročno dalo največje učinke? V Sloveniji je to Ljubljana in osrednja Slovenija, kjer je najboljša infrastruktura in možnosti, kjer se vloženi evro najhitreje povrne, ali pa gledati tudi širše in razporediti projekte in razvojna sredstva po celi državi, zato da bo pač čez nekaj časa celotna Slovenija takšna, konkurenčna. In mi smo se seveda odločili za ta pristop, zato so projekti zelo enakomerno porazporejeni po Sloveniji in v okolja dani takšni projekti, ki lahko največ prispevajo k razvoju.

NOVINARKA: In, kot rečeno, kateri projekti, recimo, če kakšnega še naštejemo. Ali gre za kakšne že navedene projekte iz preteklosti, ko so do zdaj spali, ali je pravzaprav vse neka skupina sedaj si zamislila na novo?

PREMIER JANEZ JANŠA: V večini primerov gre za stvari, ko jih enkrat daste skupaj na papir in ko jih preberete, vidite, da so večinoma same po sebi umevne, da se o tem že dolgo časa govori, naredilo se ni pač nič. So bile zgolj ideje ali pa mrtve črke na papirju. Recimo, o tretji razvojni osi se govori že leta in leta. Mi smo prva vlada, ki se je tega lotila, in že začela z umeščanjem teh tras v prostor. Prej se je to enostavno odlagalo. Gre za gospodarske cone ali pa za gospodarska središča, ki jih v Sloveniji možno ponekod zelo natančno, logično postaviti na določene točke, ki imajo ugodno infrastrukturo, ugodno zaledje, ugodno strukturo delovne sile, možnosti za podporo znanstvenih potencialov. Tudi o tem se je velikokrat govorilo, se pisale razne študije, pa vendar do projektov ni prišlo. Slovenija je, kot sem že prej dejal, stičišče recimo petega in desetega evropskega koridorja. To stičišče je pri Mariboru, zraven tudi letališče. Izgrajen bo avtocestni križ. Če moderniziramo še železnico, bo tako v razdalji nekaj sto kilometrov, najbolj ugodna logistična točka v srednji Evropi. Bila bi velika škoda, če tega ne bi znali izkoristiti. Podobno točko imamo, ne vem, pri Brežicah, kjer je letališče, avtocesta, železnica, bližina meje, in tako naprej. Nekoliko manj ugodno, ampak še vedno zelo ugodno, podobno točko imamo pri Postojni. Slovenija mora izkoristiti te geostrateške prednosti, ki jih ima, in to seveda lahko naredi s tem, da posodobi svojo infrastrukturo. Ne bo pa nam to nič pomagalo, če ne bomo hkrati vlagali tudi v ljudi, v znanje, tako da bomo, ali pa, da bodo generacije, ki bodo šle čez ta proces, v prihodnosti sposobne te priložnosti izkoristiti. Lahko jih ustvariš, pa jih nekdo ne vidi, in je to samo mrtev kapital, zato je velika pozornost in tudi velika sredstva v teh projektih namenjena ravno tem poudarkom. Se pravi, raziskavam, potem štipendijskemu skladu. Želimo namreč, kolikor je mogoče v bližnji realni prihodnosti zagotoviti štipendije vsem tistim, ki si sami ne morejo plačevati študija. In tako odpraviti socialni kriterij pri pridobivanju izobrazbe. Zdi se mi, da je to ena od najpomembnejših stvari, zaradi katere država sploh obstaja. Če to dosežemo bomo dolgoročno seveda bistveno pospešili tudi gospodarsko rast, ker bomo izkoristili vse potenciale, ki jih imamo. Tako pa mnogi ne morejo študirati, ali pa vsaj ne doštudirajo v tistem času, ko bi lahko, ker morajo skrbeti tudi za socialo, za kar drugim, ki so recimo manj sposobni ali manj pridni, ni treba. Mi bomo to poskušali izenačiti s tem štipendijskim skladom, deloma tudi z nekaterimi drugimi prijemi, in to je tudi del teh projektov. Poleg tega, poleg naštetega so še energetske projekti, s katerimi želimo zagotoviti v prihodnje v Sloveniji stabilno, varno, in tudi okoljsko sprejemljivo oskrbo z energijo, električno in vsakovrstno drugo, v te objekte, tudi recimo v transportne poti, v daljnovode za prenos električne energije se je v zadnjem obdobju ni popolnoma nič vlagalo. Tudi so velike izgube še v transportu. Zdaj prvič pristopamo dolgoročno k načrtovanju in vse to bo seveda odrazilo v tem naboru projektov.

NOVINARKA: Pa vendar, resolucija ni tak dokument, ki bi bil zavezujoč potem za vlade, ki bodo sledile. Načrtovanje je dolgoročno, tudi za dvajset let recimo, ampak, kaj če se vlada zamenja in to spet ostane le črka na papirju?

PREMIER JANEZ JANŠA: Ni čisto tako. Resolucijo bo ta vlada poslala v DZ in jo bo sprejel DZ in odločitve DZ so zavezujoče. Se pravi, prihodnje vlade, če bodo želele karkoli delati drugače, bodo morale resolucijo spremeniti. Se pravi, bodo morale zbrati enako proceduro in poslancem predlagati naj črtajo in spremenijo kakšen projekt. Jaz sem prepričan, da bo v prihodnjih mandatih prihajalo dopolnjevanja te resolucije, tudi če bi ta vlada ostala naslednjih, ne vem, dvajset let, bi resolucijo dopolnjevala, ker se bodo okoliščine spreminjale. Sem pa skoraj prepričan, da dobrih projektov iz te resolucije nobena vlada, ne glede na to kakšne barve bo, ne bo črtala, ker ljudje tega ne bi sprejeli.